

דָם וְדָמַע בַּמִּצָּה זֶה

שאנחנו זכינו כך להִסָּב, כבני חורין בארעא דישראל – איך לא נָרוֹן בשיר הלל?
שלא נשרפנו עם אבות ואִמָּהוֹת בְּכַבֵּשׁ, ואנחנו חיים פה – שבטי גאולים – איך לא
ירחב הלב בברכָנו בקול: "שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה?" ...

כי נָאָה, כי יָאָה ענווה מול אבות שקידשו את השם, שקידשו חייהם, שקידשו את הזמן
הארוך, הכבד, להיותו גשר פלאים נישא ותלוי בשלשלת דורות מאב לבן, מאִם לבת,
גשר אלינו, עֲדִינו, שהננו עליו עולים. הן עליהם אנו חיים, על סבלותיהם, על
נפשותיהם, על גופיהם המעונים במלחמת הקיום, על גלי תפילותיהם בחלומות
הגאולה, על עֲצָפָם בימי חול, על יפי שבתותיהם, על סְדָרֵי פְּסָחֵיהֶם רוֹנֵי אִימָה מִבְּחוּץ,
רוֹנֵי אִמּוֹנָה מִבְּפָנִים – במחשכי כל מצרֵים ברחובות כל גויים, ובזוהר אורות מִבֵּית
וּמִלֵּב.

גם את זאת נגיד לבנינו כאשר ישאלו "מה נשתנה".

ואת הקומה המזדקפת – את הנפש אשר גָאָה תגָאָה בגלי שמחת הַחֵרוֹת – נרכין
עמוקות בייראת הכבוד כלפי כל הדורות.

כי מצה זו שאנו אוכלים פה ברווחה היא ספוגת דם וְדָמַע, מדם ילדים טבועים ביאור
מצרֵים עד דם ילדים חנוקים בתנורי מאיִדָּנָק, עד דם קפואים בשלגי סיביר.

אכן, דם במצה הזאת. אך לא דם ילדי גויים – כדבר הגויים עמוסי המצפון – כי-אם
דם שלנו. כל חמץ וכל מצה אשר אכלנו, לא במים נלוש בַּצֶּקֶם כי אם בדם קדושים
וגיבורים, קדושים שומרי אמונים, גיבורים לוחמי על חרות, ובְּדָמַע אִמָּהוֹת בארצות
שמד והשמדה – עם דָמַע אִמָּהוֹת שְׁכוּלוֹת על קברות חיילי ישראל.

תהומות אלה מימין ומשמאל, תהומות דם וְדָמַע, קפאו כִּנְד – ואנו עוברים בהם
בְּחֶרֶבָה; הבקענו אוקיינוס של דם אבות, של דָמַע אִמָּהוֹת, לאמור לִים הזה סוֹף ולשיר
פה שירה חדשה. ...

~~~~~

הערת סיום:

המאמר פורסם בעיתון 'הבוקר' בניסן תשכ"ה, ושוב ב'הגיונות חג' עמ' 66. כאן
מובאות מתוכו רק כמה פיסקאות, בדילוגין.